

kendte nævnte Lande Kapitulationernes Bortfald, medens Tyrkiet bandt sine Toldsatser overfor disse Lande for et Tidsrum af fem Aar efter Handelstraktatens Ikrafttræden, d. v. s. indtil den 6. August 1929.

Danmark og flere af de under Verdenskrigen neutrale Lande havde paa Lausanne-Konferencen søgt at opnaa Adgang til at tiltræde saadanne Bestemmelser i den under Forhandling værende Fredstraktat mellem Tyrkiet og dets tidligere Modstandere, som maatte træde i Stedet for de af Tyrkiet ensidigt ophævede Kapitulationer, og det lykkedes da ogsaa at faa optaget en dertil sigtende Bestemmelse i de Allieredes endelige Forslag til den fremtidige Ordning med Hensyn til fremmedes Retsstilling i Tyrkiet samt om Handelsforbindelserne med dette Land. Forslaget om en saadan Tiltrædelsesklausul stødte imidlertid paa afgjort Modstand fra Tyrkiet, der henviste de tidligere neutrale Magter til hver for sig at søge Forholdet ordnet ved særlige Overenskomster.

Selv om Danmark ikke havde akcepteret Tyrkiets ensidige Ophævelse af Kapitulationerne, maatte disse dog, efter hvad der var passeret paa Lausanne-Konferencen, betragtes som faktisk bortfaldne. Under Hensyn til de Vanskeligheder, der herved vilde kunne opstaa for danske Erhvervsinteresser i Tyrkiet, ansaa den danske Regering det for paakrævet at søge opnaaet lignende Overenskomster med Tyrkiet som Lausanne-Magterne og forskellige andre Magter, nemlig en Venskabstraktat, en Handelstraktat og en Bosættelsestraktat.

Et Forsøg i denne Retning blev i 1924 gjort med et Forslag fra den danske Regerings Side. Det lykkedes imidlertid kun at faa afsluttet en Venskabstraktat af 26. Januar 1925 samt at opnaa et midlertidigt Tilsagn om, at Tyrkiet foreløbig ikke, for saa vidt angik Handel og Søfart, vilde stille de Magter, der havde afsluttet Venskabstraktat med Tyrkiet, ringere end Lausanne-Magterne, en Erklæring, der var i Overensstemmelse med den, der var blevet givet f. Eks. den svenske Regering, og med hvilken man efter Omstændighederne maatte erklære sig tilfreds.

I December 1925 underrettede imidlertid Gesandtskabet i Konstantinopel Udenrigsministeriet om, at det tyrkiske Toldvæsen fra den 20. December 1925 vilde bringe højere Toldsatser i Anvendelse overfor Varer fra Lande, der ikke havde afsluttet Handelstraktat med Tyrkiet, end overfor Varer fra Lande, hvis Handelsforbindelser med Tyrkiet var traktatmæssigt ordnede.

Under Hensyn hertil foreslog den danske Regering, at der ved Noteveksling skulde træffes en foreløbig Ordning af Handelsforbindelsen med Tyrkiet — der midlertidigt havde udsat Anvendelsen af de højere Toldsatser paa danske Varer — saaledes at disse ved Indførslen til Tyrkiet skulde behandles paa samme Maade som Varer fra Lande, der havde medundertegnet Lausanne-Traktaten, mod at tyrkiske Varer skulde nyde Mestbegunstigelse ved Indførslen til Danmark. Den tyrkiske Regering erklærede sig rede til at træffe en Aftale paa det foreslaaede Grundlag, dog paa Betingelse af, at der i Løbet af en Maaned indledes Forhandlinger om en endelig Handelstraktat. Et foreløbigt Arrangement af nævnte Indhold kom derefter i Stand ved Noteveksling af 22. Marts 1926 og dets Gyldighed blev gentagne Gange forlænget, indtil det ved Noteveksling af 30. Juli 1929 blev erstattet med et den 1. August s. A. ikrafttrædende foreløbigt Arrangement, hvorved de to Lande tilsikrede hinanden ren Mestbegunstigelse i toldmæssig Henseende.

De ovenfor nævnte Forhandlinger om en endelig Handelstraktat blev formelt indledet i Slutningen af Marts 1926, men laa i lang Tid stille, idet andre Handelstraktatforhandlinger lagde stærkt Beslag paa den tyrkiske Administration, og denne derfor ikke kunde overkomme at tage Stilling til det i 1924 fra dansk Side forelagte Udkast. Først i Maj 1927 fremkom den tyrkiske Regering med et Forslag til en Handels- og Skibsfartskonvention, hvorved der bl. a. fastsattes Mestbegunstigelse med Hensyn til Indførselstold for alle Varer, suppleret med Tarifaftaler for enkelte Varer. Kort efter modtoges ligeledes et Forslag til en Bosættelseskonvention.

De tyrkiske Udkast blev forelagt Traktatkommissionen, der efter en indgaaende Undersøgelse af Tyrkiets økonomiske og handels- og toldpolitiske Forhold henstillede til Udenrigsministeriet, at der søgtes afsluttet Overenskomster paa Basis af to af Kommissionen udarbejdede Modforslag, som paa flere Punkter medførte dels reelle, dels redaktionelle Ændringer i de tyrkiske Forslag til henholdsvis en Handels- og Skibsfartskonvention og en Bosættelseskonvention; bl. a. var de i det tyrkiske Forslag til en Handels- og Skibsfartskonvention indeholdte Bestemmelser om særlige Toldsatser udeladte, saaledes at der foresloges ren Mestbegunstigelse i toldmæssig Henseende.

Forhandlingerne om de danske Modforslag paabegyndtes i Slutningen af Marts 1928, og der opnaaedes ret hurtigt Enighed